

Obsah

Předmluva	9
ČÁST I. ZDROJE A DOPRAVA NOSITELŮ ENERGIE	11
1. Člověk a energie v průběhu věků	11
2. Primární zdroje energie	14
2.1 Zdroje energie	14
2.2 Přeměny energie	15
2.3 Paliva jako zdroj energie	17
2.4 Paliva jako chemická surovina	19
2.4.1 Uhlí	19
2.4.2 Ropa	20
2.4.3 Zemní plyn	21
2.5 Formy využívání energie	21
2.6 Energie jaderná	22
3. Limitující faktory	24
3.1 Dosažitelnost energetických zdrojů	25
3.2 Čistota ovzduší	25
3.2.1 Létavý prach	26
3.2.2 Kyslíčník siričitý	27
3.2.3 Kyslíčník uhelnatý	28
3.2.4 Důsledky — zákonná opatření	30
3.3 Průmyslová voda	31
4. Vyhodnocování spotřeby energie	33
4.1 Základní pojmy	33
4.1.1 Energetické pojmy	33
4.1.2 Jednotky energie	34
4.1.3 Elektrická energie	36
4.1.4 Pojmy výkonové	36
4.1.5 Pojmy ekonomické	37
4.2 Látkové bilance	38
4.3 Výkon topeniště	39
4.4 Tepelné bilance	40
4.4.1 Regenerace tepla	43

4.5	Energetická bilance	46
4.5.1	Komplexní energetické hodnocení závodu	48
4.6	Hodnocení bilancí	49
4.7	Ekonomické hodnocení	50
5.	Doprava a uskladňování energií	52
5.1	Energetická a ekonomická účinnost v železniční dopravě	53
5.1.1	Energetická účinnost	53
5.1.2	Volba trakčního systému v ČSSR	55
5.1.3	Měrná spotřeba a cena energie vztážená na jednotku dopravní práce	55
5.1.4	Poměrné užitkové vytížení vlaků	57
5.2	Energetičtí a ekonomičtí ukazatelé dopravy	57
5.2.1	Hmotnostní výkon	57
5.2.2	Měrná spotřeba energie	58
5.2.3	Dopravní rychlost a výkonnost	59
5.3	Doprava paliv tuhých	59
5.3.1	Doprava železnicí	59
5.3.1.1	Kalorické ztráty při těžbě (výrobě)	59
5.3.1.2	Kalorické ztráty při dopravě (účinnost dopravy)	59
5.3.1.3	Ztráty na substanci	59
5.3.1.4	Energetická účinnost tuhých paliv u spotřebitele při různém způsobu trakce	60
5.3.2	Doprava loděmi	62
5.3.3	Silniční doprava	62
5.3.4	Doprava potrubím	62
5.4	Doprava paliv kapalných	63
5.4.1	Doprava potrubím (pipeline)	63
5.4.2	Doprava loděmi	66
5.4.3	Doprava cisteren po železnici, vodě a auty	67
5.4.4	Energetická účinnost dopravy olejů	67
5.4.5	Dopravní náklady a jejich skladba	68
5.5	Doprava paliv plyných	70
5.5.1	Doprava v plyném stavu	70
5.5.1.1	Stálé investiční náklady	71
5.5.1.2	Kompresní náklady	72
5.5.1.3	Hospodářský profil potrubí	72
5.5.1.4	Ztráty plynu při dálkové dopravě	73
5.5.1.5	Ztráty plynu v místním rozvodu	74
5.5.2	Doprava v kapalném stavu (zemní plyn)	74
5.5.2.1	Doprava loděmi	74
5.5.2.2	Konstrukce lodí	75
5.5.2.3	Spotřeba energie	77
5.5.2.4	Ekonomie dopravy	77
5.5.2.5	Doprava potrubím	77
5.5.2.6	Doprava v cisternách	78
5.5.3	Doprava propan-butanu (kapalného plynu)	78
5.6	Doprava elektrické energie	80
5.7	Doprava jaderných paliv	80
5.8	Porovnání dopravy různými prostředky	82
5.9	Uskladňování paliv	85
5.9.1	Skladování paliv tuhých	86
5.9.2	Skladování paliv kapalných	86
5.9.3	Skladování paliv plyných	87
5.9.3.1	Skladování plyných paliv v kapalně fázi nebo roztoku	87
5.9.3.2	Skladování propan-butanu	89
5.9.3.3	Skladování plyných paliv v plyné fázi	89
5.9.4	Skladování elektrické energie	90
6.	Spotřeba energie	91
7.	Zásoby a těžba primárních zdrojů energie	98
7.1	Charakteristika energetických zdrojů	98
7.1.1	Klasická paliva	101
7.1.1.1	Zásoby a těžba uhlí	101

7.1.1.2	Zásoby a těžba ropy	105
7.1.1.3	Živičné břidly a asfaltové písky	108
7.1.1.4	Zásoby a těžba zemního plynu	108
7.1.2	Jaderná paliva	114
7.1.2.1	Štěpné reakce	115
7.1.2.2	Jaderné elektrárny	115
7.1.2.3	Slučovací reakce	117
7.1.2.4	Zásoby jaderných paliv	118
7.1.3	Zdroje energie fyzikálně vázané	119
7.1.3.1	Energie vodních toků	119
7.1.3.2	Energie moře	121
7.1.3.3	Energie zemského tepla (geotermická)	122
7.1.3.4	Energie větru	122
7.1.3.5	Energie slunce	123
7.1.3.6	Primární elektrická energie	123
7.2	Přehled světových zdrojů primárních energií	124
8.	Druhotné zdroje energie	125
8.1	Zvýšení účinnosti vlastního energetického pochodu	125
8.2	Využití odpadající energie	125
8.2.1	Odpadní plyny	126
8.2.2	Odpadní tuhá paliva	128
8.2.3	Odpadní teplo	129
8.2.4	Výroba páry a teplé vody v kotlech na odpadní teplo	129
8.2.5	Teplá voda z chladících postupů	130
8.2.6	Tepelná čerpadla	130
	ČÁST II. ENERGIE V ČESKOSLOVENSKU	131
1.	Energetická základna Československa	131
1.1	Zásoby energetických zdrojů	132
1.1.1	Pánve hnědouhelné	132
1.1.2	Pánve černouhelné	136
1.1.3	Ropa a zemní plyn	137
1.2	Potřeba energie	137
1.3	Krytí energetické potřeby	138
1.4	Životnost našich energetických zdrojů	141
2.	Problémy dodávky energií	142
2.1	Požadavky na dodávku energie	142
2.2	Klasifikace výrobních zdrojů	143
2.3	Řízení odběru energie	144
3.	Průmyslové zpracování nosičů energie	145
3.1	Tuhá paliva	145
3.1.1	Úprava tříděním a rozdučováním	147
3.1.2	Snižování obsahu vody	148
3.1.3	Briketování uhlí	148
3.1.4	Bezdýmné tuhé palivo	149
3.1.5	Tuhá paliva v železniční dopravě	150
3.2	Koksárenství	150
3.3	Plynárenství	151
3.3.1	Plyny nízkokalorické	152
3.3.1.1	Vysokopeční plyn	152
3.3.1.2	Generátorové plyny	153
3.3.2	Plyny středněkalorické (svítiplyn)	153
3.3.2.1	Karbonizační plynárny	155
3.3.2.2	Tlakové plynárny	155
3.3.2.3	Štěpení uhlovodíků	156
3.3.2.4	Úprava koksárenského plynu	157
3.3.2.5	Detoxikace svítiplynu	158
3.3.3	Plyny vysokokalorické	158

3.3.3.1	Zemní plyn	158
3.3.3.2	Zkapalněný zemní plyn	160
3.3.3.3	Propan-butan	160
3.3.4	Charakteristické znaky hlavních plynárenských zdrojů	161
3.3.5	Rozvodné plynové sítě	162
3.3.5.1	Dálkové přenosy plynu	163
3.3.5.2	Místní rozvody plynu	166
3.4	Ropná a dehtová paliva	167
3.4.1	Zpracování ropy	167
3.4.1.1	Význam ropy v našem hospodářství	167
3.4.1.2	Zpracování ropy a výroba topných olejů	168
3.4.1.3	Druhy a použití topných olejů	171
3.4.2	Zpracování dehtu	171
3.5	Elektrárénství	172
3.5.1	Význam elektrické energie	172
3.5.2	Klasické elektrárny tepelné	175
3.5.2.1	Nároky elektráren na tepelné energetickou bilanci	175
3.5.2.2	Měrná spotřeba tepelné energie k výrobě elektřiny	177
3.5.2.3	Tepelné elektrárny kondenzační	177
3.5.2.4	Teplárenský provoz tepelných elektráren	179
3.5.2.5	Jakost paliva elektráren	179
3.5.2.6	Časové využití elektráren — klasifikace výrobních zdrojů	180
3.5.3	Elektrárny s plynovými turbínami	181
3.5.4	Vodní elektrárny	181
3.5.5	Jaderné elektrárny	182
3.5.6	Elektrárny v Československu a rozvodná síť	182
3.5.6.1	Výroba elektřiny a instalovaný výkon	182
3.5.6.2	Rozvodná soustava	183
3.6	Komplexní energetický systém	184
3.7	Nekonvenční způsoby získávání elektrické energie	186
3.7.1	Magnetohydrodynamické generátory	186
3.7.2	Palivové články	187
4.	Volba optimální formy energie	188
4.1	Volba podle komplexní účinnosti energetického procesu	188
4.2	Volba podle úplných nákladů	190
4.3	Volba podle ceny energie	191
5.	Energie v průmyslu a spotřebě obyvatelstva	192
5.1	Energie v průmyslu	195
5.1.1	Význam elektrické energie v průmyslové výrobě	197
5.2	Energie v železniční dopravě	200
5.3	Energie v zemědělství	201
5.4	Energie v přímé spotřebě obyvatelstva	203
5.4.1	Struktura a vývoj energetické spotřeby obyvatelstva	204
5.4.2	Otop místností	205
5.4.3	Příprava teplé vody	206
5.4.4	Příprava pokrmů	207
	ČÁST III. POHYB NOSITELŮ ENERGIE V EVROPĚ	211
1.	Hlavní charakteristiky pohybu energie v Evropě	212
1.1	Pohyb tuhých paliv	212
1.2	Pohyb kapalných paliv	212
1.3	Pohyb plyných paliv	214
1.4	Pohyb elektřiny	217
2.	Budoucnost mezinárodní dopravy energie v Evropě	218
	Příklady	220
	Literatura	243
	Rejstřík	247